

Středoškolská technika 2019

Setkání a prezentace prací středoškolských studentů na ČVUT

Vliv terorismu na obyvatele Pardubického kraje

Pavel Křepelka

Gymnázium, Pardubice, Mozartova 449
Mozartova 449, 530 09 Pardubice

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou práci vypracoval samostatně a použil jsem pouze prameny a literaturu uvedené v seznamu bibliografických záznamů.

Prohlašuji, že tištěná verze a elektronická verze soutěžní práce jsou shodné.

Nemám závažný důvod proti zpřístupnění této práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů.

V Pardubicích (datum) .....

Pavel Křepelka

Poděkování

Rád bych poděkoval paní Mgr. Janě Veselkové, která mi poskytla nespočet cenných rad a vždy mi se vším hned pomohla. Rovněž bych chtěl poděkovat Mgr. Hynek Melichar, Ph.D. za odborné rady a konzultace.

Velké díky také patří všem, kteří mi pomohli s distribucí dotazníků a pomohli tak získat objektivní odpovědi, potřebné k mé práci.

Dále bych chtěl poděkovat RNDr. Květě Sýkorové, Mgr. Lucii Škarvadové a Mgr. Janu Zapletalovi za odbornou pomoc.

ANOTACE

Tato práce se zabývá problematikou terorismu, především dopady teroristické činnosti ve světě na obyvatele Pardubického kraje. Prostřednictvím dotazníkového šetření jsem zjišťoval, co obyvatelé Pardubického kraje o terorismu ví, jak s těmito informacemi nakládají a jak tyto ovlivňují jejich běžný život. Ze získaných dat se mi podařilo přijít na velké množství zajímavých závěrů. Práci bych rád dále rozvíjel ve formě projektu, jenž bude zvyšovat povědomí o terorismu a o všem, co s ním úzce souvisí.

Klíčová slova: terorismus, média, bezpečnostní opatření.

ANNOTATION

This work deals with terrorism, especially the impact of terrorist activity in the world on the inhabitants of the Pardubice Region. Through the questionnaire survey I wanted to find out what the inhabitants of the Pardubice Region know about terrorism, how they handle this information and in what ways this information affects their daily life. From the received data I have come to a lot of interesting conclusions. I would like to develop my work in the form of a project that would raise awareness of terrorism and everything closely related to it.

Key words: terrorism, media, security measures.

Obsah

ÚVOD	7
2 TERORISMUS	8
2.1 VYMEZENÍ TERORISMU	8
2.2 HISTORIE TERORISMU	9
2.3 ISLAMISTICKÝ TERORISMUS.....	10
2.4 TERORISMUS VE SVĚTĚ.....	10
2.5 TERORISMUS V ČESKÉ REPUBLICE	11
2.5.2 SOUČASNÁ SITUACE	11
3 VOLBY V ČESKÉ REPUBLICE	12
3.1 VOLBY DO POSLANECKÉ SNĚMOVNY PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2017	12
4 UPRCHLICKÁ KRIZE V EVROPĚ	12
4.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE	12
4.2 PŘÍCHÁZÍ DO EVROPY I TERORISTÉ?	14
5 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA V SOUVISLOSTI S TERORISMEM	15
5.1 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA V ČESKÉ REPUBLICE.....	15
5.2 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA NATO.....	18
5.3 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE	19
5.3.1 KONKRÉTNÍ OPATŘENÍ EVROPSKÉ UNIE.....	20
6 VNÍMÁNÍ BEZPEČNOSTI	21
6.1 JAK SE OBYVATELÉ ČESKÉ REPUBLIKY CÍTÍ BEZPEČNĚ V ČR	22
6.2 JAK SE OBYVATELÉ ČESKÉ REPUBLIKY CÍTÍ BEZPEČNĚ V EVROPĚ	22
7 MÉDIA	22
7.1 DEZINFORMAČNÍ MÉDIA	23
7.2 TYPY MÉDIÍ	23
7.3 ÚČINKY MÉDIÍ.....	24
7.3.1 AGENDA SETTING: TEORIE NASTOLOVÁNÍ TÉMAT	25
7.3.2 FUNKCE MEDIÁLNÍ KOMUNIKACE A JAJÍ VLIV NA PUBLIKUM	26
7.3.3 MÉDIA V SOUVISLOSTI S BEZPEČNOSTÍ	27
8 PRAKTICKÁ ČÁST – DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	29
8.1 DOTAZNÍK	29
8.2 CÍL DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	30
9 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	30
9.1 VŠECHNY SKUPINY DOHROMADY.....	30
9.2 ROZDÍLY ODPOVĚDÍ V JEDNOTLIVÝCH SKUPINÁCH NA ZÁKLADĚ DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ	34
9.2.1 VĚKOVÁ SKUPINA 30 – 60 LET	34
9.2.2 VĚKOVÁ SKUPINA 60 A VÍCE LET.....	36

9.2.3 KORELACE MEZI JEDNOTLIVÝMI OTÁZKAMI	38
10 Závěr	40
10.1 DÍLČÍ ZÁVĚRY MÉ PRÁCE.....	40
10.2 OBECNÝ ZÁVĚR MÉ PRÁCE	43
11 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	45

ÚVOD

Terorismus je fenomén, který zasáhl celý svět. V posledních několika letech se v Evropě směrem k němu začala stahovat stále větší pozornost. Prostřednictvím moderních technologií se dozvídáme o teroristické aktivitě po celém světě téměř okamžitě. Většina z nás se s terorismem přímo nesetkala, přesto v nás toto slovo vzbuzuje zvláštní pocity.

Cílem práce je zjištění míry informovanosti obyvatel ohledně tohoto problému v Pardubickém kraji. Na základě toho, zjištění, jaký na ně má terorismus vliv.

Proto jsem se prostřednictvím této práce rozhodl téma prozkoumat.

V teoretické části předkládám informace o terorismu, volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, uprchlické krizi, bezpečnostních opatřeních pro boj s terorismem a médiích, které jsem čerpal z internetu a odborné literatury. V praktické části jsem sestavil dotazník o 17 otázkách a uskutečnil výzkum u obyvatel Pardubického kraje. Dotazník zodpovědělo 365 respondentů ve věku 15 a více let.

2 TERORISMUS

2.1 VYMEZENÍ TERORISMU

Vnímání hrozby terorismu se razantně změnilo po událostech dne 11. 9. 2001. Poprvé byly světu v přímém přenosu ukázány teroristické útoky, které demonstrovaly obrovskou ničivou sílu, jejímiž důsledky byly tisíce obětí a rozsáhlé materiální škody.

Pojem terorismus (ve francouzském jazyce jako *terrorisme*) byl údajně poprvé použit ve Francii v souvislosti s jakobínským terorem roku 1793 a 1794.(1) Původ francouzského slova *terrorisme* je zakotven v latinském slově *terere*, které můžeme volně přeložit jako hrozit, strašit nebo zastrašovat. Terorismus můžeme proto chápat jako společenský jev, který obsahuje prvky zastrašování a násilí. (2)

Základním problémem při popisování terorismu je fakt, že není žádná pevně stanovená definice. Stanovení definice, která by kompletně vystihla pojem terorismus, je velice obtížné, a proto nacházíme mnoho definic, které na straně jedné definují terorismus příliš obecně a na straně druhé svou definicí zachází až příliš do podrobnosti, přičemž dochází k vyloučení řady aktivit. (3)

Nejčastěji najdeme definici používanou Spojenými státy: *„Terorismus je promyšlené použití násilí nebo hrozby násilím, obvykle zaměřené proti nezúčastněným osobám, s cílem vyvolat strach, jehož prostřednictvím jsou dosahovány politické, náboženské nebo ideologické cíle. Terorismus zahrnuje i kriminální zločiny, jež jsou ve své podstatě symbolické a jsou cestou k dosažení jiných cílů, než na které je kriminální čin zaměřen.“* (4)

Zajímavou definici obsahuje také Arabská úmluva o potlačování terorismu: *„Jákykoliv násilný čin nebo hrozba tímto činem, bez ohledu na jeho motivy či účely, spáchaný při sledování individuálního nebo kolektivního zločinného záměru, snažící se vyvolat mezi lidmi paniku, vzbudit strach jejich poškozením nebo vydáním v nebezpečí ohrožení života, svobody nebo bezpečí, nebo snažící se způsobit škodu na životním prostředí, na veřejném nebo soukromém zařízení a majetku, či se jich zmocnit nebo okupovat, nebo se snažit poškodit národní zdroje“.*

Za nejspíše nejuniverzálnější definici terorismu můžeme považovat definici zmíněnou v rámci Rezoluce Valného shromáždění OSN 49/60 přijatou dne 9. 12. 1994. Znění rezoluce je následující: *„Trestné činy zaměřené nebo určené k vyvolání stavu teroru mezi veřejností,*

skupinou osob nebo jednotlivými osobami z politických důvodů nejsou z žádných okolností ospravedlnitelné bez závislosti na svou politickou, filozofickou, ideologickou, rasovou, etnickou, náboženskou nebo jakoukoliv jinou povahu, která může být vyvolána k jejich ospravedlnění“. Tato rezoluce nebyla uznána zdaleka všemi státy, přestože představuje určitý pokrok a univerzalitu. (1)

2.2 HISTORIE TERORISMU

Terorismus je fenomén, který má hluboké historické kořeny dalece přesahující současnou vlnu globalizovaného islamistického násilí. Princip, na jehož základě byl vymezen, je stále stejný, nicméně jeho podoba se souběžně s vývojem lidstva a postupem doby měnila a vyvíjela až do podoby, kterou známe dnes. Existuje hned několik přístupů, které popisují vývoj terorismu od počátků po jeho nynější podobu. Některé se zaměřují na chronologický přístup, ve které dělí terorismus do několika období, jako například na období 18. a 19. století, kde je kladen důraz na Francouzskou revoluci či carské Rusko, nebo na období studené války. Jiné přístupy rozdělují terorismus podle užívaných metod, které v daném období převažovaly. Tato práce operuje s jednou z nejrespektovanějších periodizací vývoje moderního terorismu předního odborníka na dějiny terorismu Davida Rapoporta. Ten dělí vývoj terorismu na čtyři období (vlny): anarchistické (od roku 1870 do 10. let 20. století), nacionalistické (od 20. let do 60. let), levicové (od 60. let do 90. let) a náboženské (od 70. let do současnosti). Přidáme-li k tomuto rozdělení používané prostředky, které v každém období dominovaly, získáme čtyři základní období, ze kterých budeme dále vycházet:

1. Éra primitivního terorismu: využívání jednoduchých metod, jako například únosy, vraždy, drancování a žhářské útoky; využití jednoduchých zbraní, jakými jsou například dýky, bodce, jed nebo oheň
2. Éra pokročilého terorismu: využívání jednoduchých zbraní i metod; objevují se palné zbraně, využívá se střelný prach a jednoduché třaskaviny
3. Éra moderního terorismu: teroristé začínají používat nové metody. Začínají unášet letadla, objevuje se terorismus a státní sponzorství, vliv médií, mezinárodní provázanost v důsledku rozvoje komunikačních technologií a letecké dopravy. Ze zbraní využívají bomby a střelné zbraně.
4. Éra post-moderního terorismu: Začíná využití informačních technologií, kyberterorismus, vznikají globální sítě a území kontrolované teroristy, objevuje se

sebevražedný terorismus a rostoucí asymetrie. Teroristé používají zbraně hromadného ničení. (1)

2.3 ISLAMISTICKÝ TERORISMUS

„Islamistický terorismus je definován jako jakýkoli teroristický akt, soubor činů nebo kampaní spáchaných skupinami nebo jednotlivci, kteří se hlásí k islamistickým motivacím nebo cílům. Islamističtí teroristé své násilné činy ospravedlňují prostřednictvím interpretace Koránu a Hadís podle svých vlastních cílů a záměrů. Motivace k islamistickému terorismu zčásti vychází z myšlenky islamistické nadvlády, která je zakotvena ve formuli: Islám je nadřazený a nad ním není nic nadřazenějšího.“ (5)

V posledních desetiletích má islamistický terorismus největší podíl na teroristické činnosti. Nejvyšší počet incidentů a úmrtí, jež má na svědomí islamistický terorismus, se vyskytuje v Iráku, Afghánistánu, Nigérii, Pákistánu a Sýrii. Útoky se ovšem vyskytují i v celosvětovém měřítku, což postihlo nejen státy s muslimskou většinou v Africe a Asii, ale i několik dalších zemí, jako například státy Evropské unie, Rusko, Austrálii a Spojené státy americké. V roce 2015 byly podle Global Terrorism Index 2016 čtyři islamistické extremistické skupiny zodpovědné za 74 % všech úmrtí spojených s terorismem. Mezi tyto skupiny patří: ISIS, Boko Haram, Taliban a Al-Káida. (5)

2.4 TERORISMUS VE SVĚTĚ

Terorismus je pojem, jenž zachvátil celý Svět. Existují však státy a kontinenty, které byly a jsou terorismem sužovány daleko více nežli jiné.

Kontinenty dlouhodobě nejvíce zasažené teroristickou činností jsou Afrika a Asie. Konkrétněji oblasti Blízkého východu, jižní Asie, jihovýchodní Asie, severní a subsaharské Afriky. (6)

Když budeme hovořit o konkrétnějších číslech a vycházet z výzkumu pro rok 2017, na území Blízkého východu a severní Afriky bylo spácháno 3 780 teroristických útoků, které mají na svědomí 10 819 obětí. Podobně na tom je i oblast jižní Asie, kde bylo spácháno 3430 útoků s úmrtností 7 662 lidí. Mírnější pokles ze zmíněných nejvíce zasažených lokalit spatřujeme až v oblasti subsaharské Afriky, kde došlo k 1 970 útokům, při kterých zemřelo 6 712 lidí. V trendu poklesu útoků pokračuje i poslední výše zmíněná lokalita, tedy jihovýchodní Asie, která eviduje 1 020 útoků a 811 mrtvých. Dobrou zprávou však je, že oproti roku 2016, ve všech těchto regionech klesl počet teroristických útoků. Největší pokles zaznamenala oblast

Blízkého východu a jižní Asie, kde bylo spácháno o 38 % méně útoků a zemřelo o 44 % méně lidí. U ostatních regionů se pokles pohyboval v rámci jednotek procent, nicméně ne vždy to mělo za následek menší úmrtnost. Například v jihovýchodní Asii, kde počet teroristických útoků klesl o 5 %, počet úmrtí vzrostl o 27 %. (6)

Mezi státy dlouhodobě nejvíce zasažené terorismem patří Irák (23 %), Afghánistán (13 %), Indie (9 %) a Pákistán (7 %). Jen na území těchto čtyř států byla spáchána více než polovina ze všech 10 900 evidovaných teroristických útoků po celém světě, jež měly na svědomí 26 445 lidských životů. Pro porovnání se zbytkem světa, na území Evropy bylo dohromady spácháno 401 teroristických útoků, při nichž zemřelo 184 lidí a na území Severní Ameriky došlo k 91 útokům, za které zaplatilo životem 124 lidí.

Největší výkyvy v teroristické aktivitě registrujeme v Turecku a Nepálu. Zatímco v Turecku počet útoků klesl o 67 %, v Nepálu vzrostl o astronomických 474 %. (6)

2.5 TERORISMUS V ČESKÉ REPUBLICCE

2.5.2 SOUČASNÁ SITUACE

„Je třeba zdůraznit, že současná situace v ČR je z hlediska teroristických projevů klidná. Česká republika se za dobu své existence nestala dějištěm žádné akce, kterou lze jednoznačně označit za teroristický útok. Zároveň neexistují žádné bezprostřední příznaky toho, že by se Česká republika mohla v blízké době dějištěm teroristického útoku stát. Vzhledem k zapojení státu do současné fáze protiteroristického úsilí a v souvislosti se členstvím země v EU a NATO, je ovšem třeba případná rizika nepodceňovat a odpovídajícím způsobem se na ně připravovat.“ (7)

Podle výsledků mezinárodního Institutu pro ekonomii a mír, jenž každoročně zpracovává Globální teroristický index (GTI) a Globální mírový index (GPI), se Česká republika za rok 2018 umístila na 87. místě (Globální teroristický index) a 7. místě (Globální mírový index). Z výsledků (GTI) vyplývá, že je Česká republika dle měření dopadu terorismu ohodnocena číslem 1 – 2 na škále od 1 do 10 (kde 1 je nejmenší dopad a 10 je největší dopad), což značí velice mírný dopad terorismu na Českou republiku. Výsledek měření (GPI) dopadl pro Českou republiku ještě lepe, je vyhodnocena jako 7. nejbezpečnější země světa. (8)

3 VOLBY V ČESKÉ REPUBLICE

3.1 VOLBY DO POSLANECKÉ SNĚMOVNY PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2017

Část mé praktické části se věnuje propojení terorismu a výsledků voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Níže popisuji, jak volby dopadly.

Ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017 zvítězilo hnutí ANO 2011 se ziskem 1 500 113 hlasů (29,64 %) a 78 mandátů. Na druhém místě se umístila Občanská demokratická strana se ziskem 572 962 hlasů (11,32 %) 25 mandátů. Třetí místo obsadila Česká pirátská strana s 546 393 hlasy (10,79 %) a 22 mandáty. Čtvrté místo patří politickému hnutí Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura s počtem 538 574 hlasů (10,64 %) a taktéž 22 mandátů. Na pátém místě se umístila Komunistická strana Čech a Moravy se ziskem 393 100 hlasů (7,76 %) a 15 mandátů. Šesté místo náleží České straně sociálně demokratické, která získala 368 347 hlasů (7,27 %) a 15 mandátů. Sedmé místo obsadila Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová se ziskem 293 643 hlasů (5,8 %) a 10 mandátů. Na osmém místě skončila strana TOP 09 s 268 811 hlasy (5,31 %) a 7 mandáty. Poslední místo obsadili STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ, kteří získali 262 157 hlasů (5,18 %) a 6 mandátů. (9)

4 UPRCHLICKÁ KRIZE V EVROPĚ

Běžným jevem je spojování terorismu s migrační krizí, jež v Evropě vypukla v roce 2015. Proto přináším nějaké informace o uprchlické krizi.

4.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE

Uprchlická krize nebo také migrační krize v Evropě je termín používaný pro období se zvýšenou migrací do zemí Evropské unie přes Středozemní moře nebo přes jihovýchodní Evropu, tedy období od roku 2015. (10)

Podle statistik UNHCR přišlo v roce 2015 do Evropy 1 015 078 žadatelů o mezinárodní ochranu. Pokud se podíváme na statistiky z ostatních let, zjistíme, že rok 2015 byl rokem

rekordním co do počtu žadatelů. V roce 2014 žádalo 216 054 osob, v roce 2016 žádalo 361 709 osob a v roce 2017 žádalo celkem 171 332 osob. (11)

S počtem žadatelů o mezinárodní ochranu bohužel roste i počet úmrtí spojených s cestou ke břehům Evropy přes Středozemní moře. Od roku 2015 je do prosince roku 2018 evidováno přibližně 17 000 obětí. Rekordním rokem co do počtu mrtvých se stal rok 2016, ve kterém zemřelo přibližně 4 821 lidí. Od tohoto roku se však počty obětí výrazně zmenšily a ke konci roku 2018 bylo evidováno o více než polovinu obětí méně než roku 2016. (12)

První nárůsty migrantů do Evropy začaly už v roce 2011 po vypuknutí Arabského jara, kdy Tunisané začali prchat na italský ostrov Lampedusa. Dále do Evropy následovali migranti ze subsaharské Afriky, kteří dříve prchali do Libye. Největší nárůst však zapříčinili migranti přicházející ze Sýrie, Afghánistánu a Eritreje. Nejpočetnější skupinou byli Syřané

(39 procent), kteří prchají před (v té době) čtyři a půl letou občanskou válkou. Druhou a třetí nejpočetnější skupinou uprchlíků jsou Afghánci (11 procent), kteří svou zemi opouštějí kvůli válce s rebely Talibanu, a Eritrejci (7 procent) prchající před nucenou prací. Na nárůstu migrace se bezpochyby podílela také zhoršující se bezpečnostní situace a věčná chudoba v zemích jako Irák, Nigérie, Pákistán, Somálsko a Súdán. (10)

4.2 EKONOMIČTÍ MIGRANTÉ

S uprchlickou krizí, která vypukla v roce 2015 bývá spojována také ekonomická migrace. Pojem ekonomický migrant můžeme definovat takto:

„Uprchlík definuje Úmluva OSN o právním postavení uprchlíků z roku 1951 jako člověka, který má opodstatněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo politickému přesvědčení“. O azyl může požádat každý, kdo o sobě tvrdí, že je uprchlík a žádá mezinárodní ochranu, ale ne každý žadatel o azyl je uznán uprchlíkem – na tento status neexistuje právní nárok a rozhoduje se o něm na základě vnitrostátní právní úpravy.“

„Ekonomický migrant oproti tomu opouští svou zemi víceméně dobrovolně a od příchodu do jiného státu očekává zlepšení své ekonomické situace, chce dosáhnout lepšího vzdělání nebo se stěhuje kvůli rodině.“

„Počty ekonomických migrantů můžeme jen odhadovat, nicméně dle odhadů UNHCR tvořili ekonomiční migranti v roce 2017 zhruba 40% všech příchozích.“ (22)

4.3 PŘÍCHÁZÍ DO EVROPY I TERORISTÉ?

„Nelze stoprocentně vyloučit, že se do Evropy nějakí teroristé s uprchlíky nedostanou, je však málo pravděpodobné, že by riskovali nebezpečnou cestu, kterou absolvují uprchlíci a poté ještě riskovali odhalení během azylového řízení.“ (13)

Dle slov Amnesty International: „Lidé, se kterými mluvíme, jsou často přímými či potenciálními oběťmi různých teroristických skupin a prchají před nimi. Říkají, že chtějí žít v bezpečí a míru, proto se do Evropy vydali. Nicméně důkladné prověřování nově příchozích je právem bezpečnostních složek každé země a pokud by existovaly legální cesty, bylo by toto prověřování snadnější a organizovanější, jelikož by probíhalo ještě před příchodem do Evropy (což se děje např. u přesídlovacích programů).“ (13)

Teroristické útoky, které proběhly v posledních několika letech v Evropě, bývají spojovány s uprchlíky, kteří převážně od vypuknutí uprchlické krize v roce 2015 migrují do Evropy.

Opak můžeme demonstrovat na několika z posledních teroristických útocích, které byly spáchány státními příslušníky evropských států.

Do budoucnosti nemůžeme vyloučit, že by z uprchlíků nebo jejich potomků, kteří do Evropy přicházeli od roku 2015 nebyli teroristé, nicméně je velice málo pravděpodobné, že by v tuto chvíli měli představovat teroristickou hrozbu.

Útok na redakci časopisu Charlie Hebdo.

7. ledna 2015 v Paříži došlo k útoku na redakci satirického časopisu Charlie Hebdo. Útok si vyžádal 12 mrtvých a 10 zraněných. Za útokem stáli bratři Kouachiovi, francouzští občané (potomci alžírských imigrantů), kteří jsou příslušníky teroristické skupiny al – Kajda. (23)

Útoky v Paříži v listopadu 2015

13. listopadu 2015 došlo ke koordinovaným útokům v Paříži. Skládaly se ze čtyř bombových a šesti masivních útoků střelnými zbraněmi. Útoky si vyžádaly 130 mrtvých a 413 zraněných. K útokům se přihlásil islámský stát. Většina útočníků byla Francouzské nebo Belgické národnosti. Zbylí dva útočníci byli Iráčané. (24)

Bombový útok v Manchesteru

22. Května 2017 byl spáchán sebevražedný bombový útok v manchesterské aréně při koncertu Ariany Grande. Při útoku zemřelo 23 lidí a zraněno jich bylo 139. Útočníkem byl 22. letý Salman Ramadan Abedi, který se narodil v Manchesteru libyjským uprchlíkem. (25)

Dalšími významnými teroristickými útoky, za kterými stáli obyvatelé evropských států jsou: Útok u London Bridge (2017), Útoky 17. a 18. srpna ve Španělsku (2017), Útok v Nice roku (2016). (26)

4.4 MIGRACE DO FRANCIE

Francie byla už na začátku 20. století známá jako země otevřená přistěhovalcům, kteří vždy znamenali nárůst počtu obyvatel. Velký přísun přistěhovalců Francie zaznamenala po konci 2. Světové války. Nejvíce migrantů v této době přicházelo ze států: Portugalsko, Itálie, Španělsko ale také Alžírsko, Maroka, Tunisu. Migranté přicházeli i ze států střední Afriky, Asie a Ameriky. S růstem přistěhovalců také rostly případy rasové diskriminace například v oblastech zaměstnaní a bydlení. Zpočátku mužští přistěhovalci z Afriky a Ameriky pracovali v nežádoucích a nekvalifikovaných pozicích. V roce 1974 začala Francie omezovat migraci, nicméně díky repatriaci obyvatel ze severní Afriky v letech 1962 – 64 byla poptávka po pracovních pozicích stále stejná. (27)

Na příkladu migrace do Francie a problémech s ní spojenými můžeme demonstrovat, jak může vznikat příznivé podhoubí pro teroristickou činnost, která může vypuknout až po několika desetiletích v souvislosti s vývojem obyvatelstva. Obdobně je tomu dle mého názoru i v ostatních evropských státech, kde jsme byly v poslední době svědky teroristických útoků.

5 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA V SOUVISLOSTI S TERORISMEM

5.1 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA V ČESKÉ REPUBLICE

„Současná situace z hlediska teroristických aktivit je v České republice klidná. Z důvodu členství České republiky v Evropské unii a Severoatlantické alianci a také zapojení do současné fáze protiteroristického úsilí je však nutné případné hrozby nepodceňovat a

adekvátně se na ně připravovat. Připravenost České republiky na teroristický útok na jejím území nebo proti jejím zájmům v zahraničí lze označit za odpovídající.“ (14)

Strategie České republiky pro boj proti terorismu je založena na 5 základních principech.

1. Zlepšení komunikace a spolupráce mezi subjekty zapojenými do boje proti terorismu a zkvalitňování podmínek pro výkon jejich činnosti:

Aby boj proti terorismu fungoval co nejlépe, musí bezpečnostní složky včas získávat, analyzovat, vyhodnocovat informace a rychle je předávat dalším zainteresovaným složkám doma i v zahraničí. Velkým krokem vpřed bylo zřízení Národního kontaktního bodu pro terorismus (NKBT), kde dochází k úzké spolupráci a výměně zpravodajských a operativních informací mezi bezpečnostními složkami a policií ČR. Doplnujícím orgánem je společná zpravodajská skupina, která slouží k výměně informací především mezi zástupci Úřadu vlády, bezpečnostních složek ČR, Ministerstva vnitra, zahraničí a Policie ČR.

2. Ochrana obyvatelstva, kritické infrastruktury a jiných cílů, potenciálně zranitelných teroristickým útokem:

Hlavním cílem je ochrana obyvatelstva prostřednictvím preventivních aktivit odstraňujících následky nebo aktivit, které přímo odstraňují následky nastalého incidentu. Důležitou součástí při odstraňování následků možných teroristických útoků je integrovaný záchranný systém (IZS). Dalším cílem je stanovit metodickou a koordinační úlohu policie ČR na operační střediska složek integrovaného záchranného systému s cílem zlepšit komunikaci s oznamovateli a nezkresleně a včas předávat tyto informace o teroristickém útoku dalším složkám integrovaného záchranného systému.

3. Bezpečnostní výzkum, vzdělávání a informování veřejnosti ve vztahu ke konkrétním aspektům boje proti terorismu:

Bezpečnostní výzkum je v rámci České republiky chápán jako proces, vytvářející podmínky pro odpovídající reakci bezpečnostních složek na existující bezpečnostní hrozby vůči životu, zdraví a majetku obyvatel České republiky. S oblastí výzkumu úzce souvisí oblast vzdělávání a informování zainteresovaných expertů a odpovědných pracovníků, kteří mohou být konfrontováni se situacemi, souvisejícími s teroristickými incidenty. Z tohoto

důvodu jsou pořádány vzdělávací programy a školení. Nepostradatelnou součástí protiteroristické agendy v České republice je rovněž zajištění včasného, odborného a koordinovaného informování veřejnosti v případě mimořádné události.

4. Prevence radikalizace ve společnosti a boj proti rekrutování do teroristických struktur:

Vytváření podmínek k dosažení společenského konsensu při soužití domácí většinové („starousedlé“) a přistěhovalecké populace je klíčovým prvkem zajišťování stability státu. Základem úsilí o nekonfliktní soužití je výchova k mezikulturní komunikaci, k pochopení odlišností jiných kultur a k vědomí, že kultura každé komunity žijící na území státu je obohacením společnosti jako celku. Integraci přitom nelze chápat jako synonymum pro asimilaci, ale jako proces postupného začleňování do společnosti, vyžadující vzájemnou toleranci a pochopení pro odlišné zvyklosti a kultury, při plném respektování právního řádu České republiky.

5. Legislativní a mezinárodně-smluvní otázky:

Právní řád České republiky v současnosti umožňuje stíhání teroristických aktivit v celé jejich šíři 47. Teroristickým činem se přitom rozumí nejen provedení konkrétních útoků ale i jakákoli logistická podpora teroristických aktivit, se zvláštním důrazem na snahu o jejich financování. Stejně tak je adekvátně pokryta oblast ochrany, odškodnění a pomoci obětem terorismu a ochrany svědků a dalších osob zúčastněných na trestním řízení (tedy včetně případů, souvisejících s terorismem). V uvedené souvislosti je nadále studována situace (včetně příkladů, vycházejících ze zahraničního vývoje a úprav), související s možností dalších legislativních změn. Česká republika je v současnosti smluvní stranou všech třinácti univerzálních protiteroristických instrumentů, stejně jako Evropské úmluvy o potlačování terorismu (instrument Rady Evropy). (14)

5.2 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA NATO

Práce NATO v oblasti boje proti terorismu se dělí na tři základní pilíře: zvýšení povědomí o hrozbě, rozvoj schopností na přípravu a reakci, posílení spolupráce s partnerskými zeměmi a dalšími mezinárodními aktéry.

1. povědomí:

NATO zajišťuje sdílené povědomí o teroristických hrozbách prostřednictvím konzultací, zdokonaleným sdílením informací a průběžnou strategickou analýzou a hodnocením. Zpravodajská činnost je založena na základě interních (civilních) a externích (armádních) příspěvků zpravodajských služeb spojenců. Rozdělování informací mezi NATO a partnerskými zeměmi zajišťuje Jednotka pro zpravodajskou službu NATO v Bruselu a zpravodajské linky v Operacích spojeneckých velitelství (ACO) v belgickém Monsu. NATO také spolupracuje s mezinárodními organizacemi včetně Evropské unie (EU), Organizace spojených národů (OSN), Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) a Globálního fóra pro boj proti terorismu (GCTF).

2. Schopnosti:

Aliance se snaží zajistit dostatečné kapacity pro prevenci, ochranu a reakci na teroristické hrozby. Rozvoj schopností a práce na inovačních technologiích jsou součástí základní práce NATO. Zvláště důležité jsou metody, které se zabývají asymetrickými hrozbami včetně terorismu a využíváním nekonvenčních zbraní. Hodně z této práce probíhá prostřednictvím Programu ochrany proti terorismu (DAT POW), jehož cílem je chránit vojáky, civilisty a kritickou infrastrukturu proti teroristickým útokům, jako jsou sebevražedné útoky, improvizovaná výbušná zařízení (IED), raketové útoky proti letadlům a vrtulníkům a útoky používající chemický, biologický nebo radiologický materiál. Střediska excelence NATO jsou důležitými přispěvateli mnoha projektů, které poskytují odborné znalosti v celé řadě oblastí, včetně vojenského inženýrství pro odbavení trasy, potlačení IED, likvidace výbušnin, kulturní obeznámení, síťové analýzy a modelování.

3. Angažovanost

Boj proti terorismu je jednou z pěti priorit Programu NATO pro mír a bezpečnost (SPS). Program SPS rozšiřuje spolupráci a dialog mezi vědci a odborníky ze spojenců a partnerů, přispívá k lepšímu porozumění teroristické

hrozbě, rozvoji opatření pro odhalování a reakci a podporuje síť odborníků. Činnost NATO také zahrnuje workshopy, školení, víceleté projekty výzkumu a vývoje a možnost tréninku nebo vzdělávacích příležitostí pro členy a spojence. (15)

5.3 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE

Strategie Evropské unie je rozdělena na čtyři pilíře:

1. Prevence:

Prioritou číslo jedna je pro Evropskou unii řešení příčin radikalizace a náboru teroristů. Za tímto účelem byla v roce 2008 přijata a v roce 2014 revidována strategie EU pro boj proti radikalizaci a náboru teroristů.

2. Ochrana:

Prioritou číslo dvě je ochrana občanů, infrastruktury a snížení zranitelnosti vůči útokům. To mimo jiné zahrnuje zajištění vnějších hranic, lepší zabezpečení dopravy, ochranu strategických cílů a snížení zranitelnosti kritické infrastruktury. V této oblasti přijala EU v dubnu 2016 směrnici o jmenné evidenci cestujících (PNR)

3. Pronásledování:

Evropská unie usiluje o to, aby teroristům zabránila v plánování a organizování akcí, a o postavení teroristů před soud.

K dosažení těchto cílů se EU zaměřila na: posilování schopností jednotlivých zemí, zlepšení spolupráce a výměny informací mezi policejními a justičními orgány, řešení problematiky financování terorismu a zajištění toho, aby byli teroristé připraveni o prostředky, které využívají k podpoře své činnosti a komunikaci.

4. Reakce:

Prioritou číslo čtyři je příprava, řízení a minimalizace následků teroristických útoků. Tato příprava spočívá ve zlepšování schopností zvládat následky, koordinovat reakci a řešit potřeby obětí.

Priority v této oblasti zahrnují: rozpracování opatření EU pro koordinaci při krizích, revize mechanismu civilní ochrany, sdílení osvědčených postupů v oblasti pomoci obětem terorismu a rozvinutí nástrojů pro posuzování rizik. (16)

5.3.1 KONKRÉTNÍ OPATŘENÍ EVROPSKÉ UNIE

1. Kontrola hranic EU

V dubnu 2017 byly zavedeny systematické kontroly cestovních dokladů všech lidí, kteří cestují do EU, a to včetně občanů států Evropské unie.

V listopadu 2018 se také europoslanci s ministry shodli na parametrech systému pro registraci vstupu a výstupu. Ten bude přehledně zaznamenávat pohyb občanů mimoevropských (třetích) zemí přes schengenský prostor. Takzvaný systém „chytrých hranic“ je navíc nastaven tak, aby nezpůsobil zácpy a dlouhé fronty na hraničních přechodech, letištích, v přístavech a podobně. Má být funkční nejpozději do roku 2020.

2. Využití údajů o cestujících

„Letecké společnosti, které provozují lety do a ze států mimo EU, musí nejpozději od konce května 2018 předávat národním úřadům údaje, které o svých cestujících získají během rezervace a odbavování (mj. jméno, data a destinace cesty, způsob platby).“ (17)

3. Efektivnější výměna informací

„Evropská unie má již nyní mnoho databází a informačních systémů pro řízení hranic a vnitřní bezpečnost. Poslanci se toho času zabývají tím, jak tyto systémy spojit přes jedno rozhraní tak, aby mohli například vyšetřovatelé nebo pohraničníci podle jasně definovaných přístupových práv simultánně prověřovat údaje o určité osobě v různých databázích. Jinými slovy pracuje EU na interoperabilitě databází.“ (17)

„Podporu výměny informací mezi národními orgány zajišťuje také Evropská policejní agentura Europol. Příkladem je možnost vytvářet specializované jednotky jako je Evropské protiteroristické centrum spuštěné v lednu 2016.“ (17)

4. Zpřetrhat finanční toky

Poslanci a členské státy se dohodly na další aktualizaci zákonů zaměřených na praní peněz. Daná směrnice například zpřísňuje pravidla pro virtuální měny a anonymní předplacené karty. Evropská komise také nedávno zavedla středisko pro sledování technologie blockchain.

5. Zbraně mají držet pouze povolání

Evropská unie revidovala směrnici o střelných zbraních, která by měla napomoci tomu, aby se nebezpečné zbraně nedostaly do nepovolaných rukou a potažmo teroristů.

Parlament zároveň tlačí na to, aby státy EU dodržovaly pravidla pro vývoz zbraní a zbrojní techniky, a požadují embargo na vývoz zbraní do Saúdské Arábie. (17)

6 VNÍMÁNÍ BEZPEČNOSTI

Existují dva teoretické přístupy k vnímání bezpečnosti:

1. „Objektivistický přístup (pozitivisticko-normativní) – usiluje o eliminaci subjektivních pocitů a definuje bezpečnost na základě objektivních, nezávislých a kvantifikovatelných indikátorů. Bezpečnost se odvozuje například z počtu trestných činů, dopravních nehod, ekologických havárií a požárů, respektive jejich absence (čím menší počet, tím se předpokládá, že je vyšší bezpečnost). Kromě registrace negativních hrozeb se sumarizují i pozitivní opatření směřující k zajištění bezpečnosti, tzn. existující legislativní normy a instrumenty zajišťující bezpečnost (např. preventivní programy v boji proti kriminalitě apod.).“ (18)
2. „Subjektivistický přístup (percepčně-normativní) – usiluje o interpretaci bezpečnosti pomocí vnitřních pocitů na základě subjektivních výpovědí individuálních aktérů, veřejného mínění, názorů občanů (např. obětí trestných činů. ...) ale i názorů odborníků na přijímání bezpečnostních opatření atd. Primární formou bezpečnosti podle subjektivistického přístupu je bezpečnost jako individuální pocit. Bezpečnost charakterizují především takové kvalitativní znaky jejího subjektivního prožívání, jakými jsou například pocit jistoty, pořádku, pokoje, harmonie, stability apod.“ (18)

6.1 JAK SE OBYVATELÉ ČESKÉ REPUBLIKY CÍTÍ BEZPEČNĚ V ČR

Na otázku (šetření Barometru v červnu 2017) „Je Česká republika bezpečným místem pro život“ odpověděli obyvatelé České republiky následovně. Úplně souhlasí 33 % respondentů, spíše souhlasí 58 % respondentů a úplně nesouhlasí 9 % respondentů. (19)

6.2 JAK SE OBYVATELÉ ČESKÉ REPUBLIKY CÍTÍ BEZPEČNĚ V EVROPĚ

Na otázku (šetření centra pro výzkum veřejného mínění v listopadu 2018) „Jak byste hodnotil současnou situaci v Evropě, pokud jde o bezpečnost? – Jako velmi dobrou, spíše dobrou, ani dobrou, ani špatnou, spíše špatnou, velmi špatnou“ odpověděli obyvatelé České republiky následovně. Velmi dobrá 3 % respondentů, spíše dobrá 25 % respondentů, Ani dobrá, ani špatná 36 % respondentů, spíše špatná 26% respondentů, velmi špatná 9 % respondentů a neví 1 % respondentů. (20)

7 MÉDIA

Hlavní zbraní terorismu je šíření strachu a jeho medializace. Teroristický čin, o kterém se nikdo nedozví, nemá smysl. Proto si v této kapitole přiblížíme vše, co by mělo o médiích zaznít v souvislosti s touto prací.

„Pojem média (z lat. *médium*, čes. prostředek, prostředí, to, co zprostředkovává děj) nemá přesně vymezené a obecně akceptované hranice. Používá se jak k označení přímých individuálních prostředků komunikace (řeč, mimika), tak k označení prostředků technických (kabelová televize, počítačová síť). Vztahuje se také na organizace masové komunikace (redakce) a sociální instituce (demokratický tisk). Chápání tohoto pojmu tedy obsahuje jak média „tradiční“ (noviny, televize, rozhlas), tak média pro nás tolik neuvažovaná (veletrhy, obaly výrobků, přednášky apod.). Pro zjednodušení můžeme média označit jako prostředek komunikace, tedy to, co spojuje komunikátora a komunikanta.“ (18)

Dalšími souvisejícími pojmy jsou masová média a masmédia. „Masovými médii se rozumí komunikační prostředky a instituce, které dokáží velkokapacitně vyrábět sdělení veřejného charakteru a distribuovat je směrem k rozptýlenému, rozmanitému a individuálně

neurčenému publiku. Příklady jsou tisk, televize, rozhlas a další. Českým ekvivalentem pojmu *masmédia* jsou hromadné sdělovací prostředky.“ (18)

7.1 DEZINFORMAČNÍ MÉDIA

Dezinformace neboli *fake news* je pojem, který označuje úmyslně nepravdivé nebo zavádějící informace, které se objevují v médiích a na sociálních sítích. Cílem takovýchto informací je ovlivnit a zmanipulovat příjemce. K šíření dezinformace může sloužit celé spektrum sdělovacích prostředků od denního tisku přes televizní vysílání až po sociální sítě. Úspěšné dezinformace se zakládají na částečně věrohodných podmínkách a jsou uvěřitelné. Dalším faktorem je přizpůsobení kulturnímu kontextu. Posledním důležitým předpokladem je, aby se k příjemci dezinformace dostala více kanály, proto dezinformační zprávy často obsahují výzvu k dalšímu sdílení.

Dezinformace se objevují v několika formách:

1. Hoax

- Poplašné řetězcové zprávy
- Šíří se pomocí e-mailů a sociálních sítích
- Nabádají k dalšímu sdílení

2. Dezinformace a fake news

- Úmyslně nepravdivé nebo zavádějící informace
- Objevuje se v médiích a na sociálních sítích
- Cílem je ovlivnit a zmanipulovat příjemce

3. Konspirační teorie

- „příběhy o spiknutí“
- Základem je víra v to, že naše životy ovládá někdo jiný nebo že nám někdo určitých událostech lže. (21)

7.2 TYPY MÉDIÍ

V odborné literatuře se setkáváme s různými typologiemi médií. Mezi nejčastěji uváděné dělení patří dělení na:

1. Chladná a horká

- Třídícím kritériem je definice stavu naplněnosti média daty a míra doplňování dat komunikátorem (adresátem sdělení).
- Chladná média
  - Zaměřena zejména na přenášení fakt a informací.
  - Orientace na racionální složku komunikanta.
  - Zpravidla jsou dobře uchovatelná.
  - Rytmus přijímání si volí komunikant sám.
  - Vyžadují participaci komunikanta.
  - Je nezbytná dokončující a doplňující aktivita.
  - Příkladem je telefon, televize (ne zcela jednoznačně).
- Horká média
  - Vysokodefiniční a podmanivá.
  - Kombinují akustická a vizuální data, čímž intenzivněji působí na emoce a smysly komunikanta.
  - Míra participace nemusí být vysoká, neboť diváci jsou zaplaveni informacemi všeho druhu a mohou setrvat v jisté pasivitě.
  - Příkladem je film.

2. Klasická a elektronická

- Klasická média
  - Papír a tisk.
- Elektronická média
  - Rozhlas, televize, mobilní telefon, internet, CD/DVD. (18)

7.3 ÚČINKY MÉDIÍ

Mediální účinek označuje změnu v chování nebo myšlení individuálního příjemce či publika, k níž dochází v reakci na recepci určitého mediálního obsahu. Podle záměru lze účinek dělit na naplánovaný a neplánovaný, dle délky trvání způsobené změny na účinek dlouhodobý a krátkodobý.

Masová média silně ovlivňují lidskou psychiku a sociální chování lidí. Jsou všudypřítomná, dostupná, invazivní a přesvědčivá. Dokáží sloužit (a taky slouží) mnohému. Jsou mocná a návyková.

Média nám přináší informace, uvolnění, zábavu, bezpečné napětí, témata vhodná k běžné konverzaci, ale i zásadnějšího charakteru. Stejně tak média mobilizují a organizují snažení publika, formují jeho potřeby a vkus, ovlivňují tvorbu životních hodnot, přináší kulturní dědictví, organizují lidem život a pomáhají jim plánovat (strukturovat) den.

Formativní účinky médií:

1. Média zapřičiňují vznik nových speciálních činností nebo činností, které jsou existenčně spojené s médii.
2. Média „zkracují“ vzdálenosti a rozšiřují mediální veřejnost.
3. Média rozšiřují poznání a vědění člověka.
4. Média nabízejí nová témata pro konverzaci a vytváří aktuální vzorce pro užívání jazyka
5. Média jsou manipulativní. Nabízejí divákům vždy svůj obraz světa a svojí verzi událostí, čímž s nimi skutečně (ne)vědomky manipulují. Problém nastává, když si toto diváci neuvědomují a novináři nepřipouští.
6. Média lidem zprostředkovávají vzorce chování a sociálního jednání.
7. Média posilují důraz ekonomické a spotřební faktory života.
8. Mění vzorce rodinného života.
9. Média jsou předpokladem kulturní difuze, tedy procesu šíření kultury

Informační exploze – tento pojem vyjadřuje přesycenost prostoru informacemi a nadprodukce textů. Tento nadbytek informací nutí své konzumenty, aby si z nich vybírali, aby rozhodovali sami za sebe a nesli za své individuální volby zodpovědnost. Ne každý je tuto „tíhu“ ochoten nebo schopen nést. Tito lidé jsou vděční, pokud jim někdo předloží krystalicky jednoznačný, zjednodušený obraz skutečnosti. Právě toto je veliké nebezpečí informační globalizace – účelová manipulace společnosti podpořená procesem její infantilizace. Na to upozorňuje B. Kuras starou známou pravdou, že hloupým a vystrašeným se vládne nejnáze.

7.3.1 AGENDA SETTING: TEORIE NASTOLOVÁNÍ TÉMAT

Průkopníky této teorie se stala dvojice Maxwell E. McCombs a Donald L. Shaw, která použila pojem agenda setting jako první.

„Předmětem zájmu této teorie je fenomén veřejného otevírání témat údajně/skutečně si zasluhujících pozornost publika hromadnými sdělovacími prostředky. Jedná se o jeden z mechanismů konstrukce mediální reality, která však nutně nemusí být v souladu s děním v realitě skutečné. Děje se tomu tak, že na některá témata média soustředí svůj profesionální

zájem, věnují jim určitý prostor a některá naopak zhodnotí jako okrajová, nebo je jako nedůležitá zcela opominou. Touto cestou – cestou „přelévání“ agendy mediální do agendy veřejné – se publikum učí o některé otázky (ne)zajímat, o něčem (ne)mluvit a (ne)přemýšlet o tom v určitých souvislostech.“ (18)

„Z pohledu teorie nastolování témat se jako klíčové ukazují tyto dvě otázky:

1. O čem má veřejnost přemýšlet.
2. Jak má o daném tématu veřejnost přemýšlet, tedy její navádění k určitým naváděcím interpretacím a zvažování těch kterých kontextů.“ (18)

„Nástroje agenda setting:

1. Kvantita zpráv – frekvencí a jejich délkou se publiku naznačuje důležitost tématu; manipulací s „viditelností a slyšitelností“ sdělení dochází také k jeho zdůraznění.
2. Redakční členění a způsob prezentace – významnost sdělení může umocnit prioritní zařazení (titulní strana, první reportáž zpravodajství, ...), doprovodná grafika, hudba, dramatické přímé vstupy a fotografie, opakování nebo zpomalení záběrů.
3. Míra konfliktu – verbalizovaná intenzita konfliktu poukazuje na významnost (ojedinělost, dějinnost) tématu.
4. Působení v čase – referování o události v médiích uvádí téma tzv. do života a drží ho při něm.“ (18)

„Faktory posilující účinky agenda setting:

1. Omezená nebo žádná předchozí osobní zkušenost diváka s diskutovaným tématem.
2. Omezené nebo alternativní zdroje informací o dané věci.“ (18)

7.3.2 FUNKCE MEDIÁLNÍ KOMUNIKACE A JÍJÍ VLIV NA PUBLIKUM

Pozitivní funkce	Negativní funkce
Rychlé a levné předávání informací	Rychlost předávání informací a jejich permanentně se navyšující množství vede k povrchnosti ve zpracování i interpretaci, k nedostatečné konfrontaci sdělovaného se skutečným stavem.

Spojení se světem Přesah vlastního světa	Manipulace diváků nástroji ekonomické a politické propagandy. Přílišné zaměření na životy mocných.
Poznávání jinakosti	Bulvarizace sdělení. Fixace na senzace, skandály a bizarnosti všeho druhu. Vytrhávání tzv. jiných struktur z jejich přirozených kontextů. Fragmentace života.
Popularizace vědy	Infantilizace publika přílišným zjednodušením.
Zábava	Povinné zezábavňování i vážných témat vede k banalizaci života a šíření cynismu ohledně věcí veřejných, dále i k neochotě se pro něco nebo někoho hluboce nadchnout.
Agitace Ochrana a varování	Média mohou také ve společnosti kromě žádoucí osvěty šířit paniku, strach, nepochopení a dezinformaci.

7.3.3 MÉDIA V SOUVISLOSTI S BEZPEČNOSTÍ

Pro vysvětlení propojení médií a otázky bezpečnosti popisují dva pojmy, na kterých to lze demonstrovat.

„Pojem simulakra (z lat. simulacrum, čes. podoba, přízrak, přelud) označuje něco, co se zdá být skutečné a autentické, přestože to takové není. Je to jakási kopie bez originálu. Fantazijní konstrukt, který není odvozený z reality, ale z interpretovaných modelů, které vytvořila média. Simulakra podle B. Sailerové a V. Sailera objektivní realitu nejen simulují, ale zároveň vyjadřují realitu tužeb a obav. Například Spojené státy americké byly nejen zeměpisnou entitou, ale především symbolem touhy, „snem“ po důstojnějším a bezpečném životě. Analogicky však vznikají i opačné obavy, například „islamofobie“, strach z terorismu a podobně.“ (18)

Dalším pojmem je sekuritizace, „tedy dynamický proces sociálního konstruování bezpečnostních hrozeb a rizik, v jehož rámci se určité téma stává tématem bezpečnostním nikoliv na základě skutečně existující hrozby (objektivistický přístup), ale protože je jako hrozba prezentováno a tato prezentace je přijatá (subjektivistický přístup). Je to samoreferenční proces – hrozba ve skutečnosti ani nemusí existovat nebo nemusí být nějak naléhavá. Stačí, když je nějaký problém prezentován jako bezpečnostní hrozba tak dlouho, až se s tím názorem ztotožní většina společnosti.“ (18)

„V sekuritizačním procesu jsme svědky toho, jak je určité téma uchopeno politikem, který ho příslušnými jazykovými prostředky prezentuje veřejnosti jako existenční hrozbu s tím, že se snaží získat dostatečný veřejný souhlas k tomu, aby se stalo součástí bezpečnostní agendy.“ (18)

„Procesu nastolování problémů, které se stávají součástí politické, bezpečnostní či veřejné agendy, se odborně také říká agenda – setting. Ústřední tezí teorie je, že „témata, na něž je kladen důraz ve zprávách, bude postupem času vnímat jako důležitá také veřejnost.“ (18)

„Tento proces lze pozorovat v různých oblastech zejména v období periodicky se opakujících volebních kampaní. Příkladem může být „ropná krize“ v Německu v roce 1973, která nebyla způsobená poklesem dodávek ropy, ale prudkým nárůstem zpravodajského zájmu médií o tuto oblast. Obdobně tomu bylo v 80. letech v USA, kde veřejnost začala enormně vyjadřovat zájem o drogovou problematiku na základě článků v *New York Times*.“ (18)

8 PRAKTICKÁ ČÁST – DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

V praktické části je podrobně vyhodnocený dotazník, který jsem zpracovával od října roku 2018. Vyplňování probíhalo od listopadu 2018 do února 2019 elektronickou i papírovou formou. Dotazovaní byli obyvatelé Pardubického kraje.

8. 1 DOTAZNÍK

Dotazník se skládal ze 17 otázek. Otázky 1 a 15 vyžadovaly označení hodnoty na stupnici od 1 do 10. Otázky 2 a 4 vyžadovaly označení jedné nebo více možností z nabídky. Otázka 8 vyžadovala označení jedné možnosti z nabídky. Otázky 3, 6, 7, 10, 16 a 17 obsahovaly volnou kolonku pro odpověď. Posledním typem otázek byly otázky 5, 9, 11, 12 a 13, které vyžadovaly označení jedné z možností Ano, nebo Ne.

Respondenty rozděloval na 4 věkové skupiny: 15 – 20, 20 – 30, 30 – 60, 60 a více let. Dále v rámci věkových skupin rozděloval respondenty na 3 skupiny dle dosaženého vzdělání: základní vzdělání, středoškolské vzdělání, vysokoškolské vzdělání.

Ve věkové skupině 15 – 20 odpovídalo 98 respondentů, ve věkové skupině 20 – 30 odpovídalo 85 respondentů, ve věkové skupině 30 – 60 odpovídalo 93 respondentů a ve věkové skupině 60 a více let odpovídalo 89 respondentů.

Celkem odpovídalo 139 respondentů se základním vzděláním, 169 respondentů se středoškolským vzděláním a 58 respondentů s vysokoškolským vzděláním.

(Dotazník přikládám, viz příloha č. 1, grafy přikládám viz příloha č. 2)

8.2 CÍL DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Na základě dotazníkového šetření jsem chtěl vyhodnotit informovanost obyvatel v oblastech terorismu a opatřeních vůči terorismu, dále jak vnímají úspěšnost bezpečnostních opatření a činnost bezpečnostních složek vůči terorismu a jak vnímají svou bezpečnost v rámci Evropy i České republiky. Zajímalo mě také, jak často lidé cestují do zahraničí, jaký to má vliv na jejich vnímání okolního světa nebo kam se bojí vycestovat. Neopominul jsem také, odkud čerpají informace, jak při výběru kandidáta ve volbách zohledňují jeho stanovisko a aktivitu v otázce bezpečnosti nebo jakou politickou stranu nejčastěji volí.

9 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

9.1 VŠECHNY SKUPINY DOHROMADY

Pro zjednodušení jsou skupiny dále označovány: 15 – 20 let = 1, 20 – 30 let = 2, 30 – 60 let = 3 a 60 a více let = 4

Otázka číslo 1: Jak velké vidíte riziko teroristického útoku v ČR na škále od 1 do 10? (kde 1 je žádné riziko a 10 nejvyšší možné riziko)

- Odpovědi na tuto otázku se u každé skupiny lehce lišily.
- Představa o možnosti výskytu teroristického útoku v ČR je u skupin 1 a 2 nejmenší s průměrnou hodnotou 3 (přesněji skupina 1 s hodnotou 3,27 a skupina 2 s hodnotou 3,07).
- Představa o možnosti výskytu teroristického útoku v ČR je u skupiny 4 největší s průměrnou hodnotou 5 (přesněji s hodnotou 4,75).
- Představa o možnosti výskytu teroristického útoku v ČR se postupně od skupiny 1 a 2 zvyšovala přes skupinu 3 až ke skupině 4, ve které respondenti spatřovali nejvyšší možnost výskytu teroristického útoku v ČR.

Otázka číslo 2: Odkud čerpáte informace o teroristických aktivitách?

- U skupin 1 a 2 vévodí internet, dále televize, osobní komunikace a až poté s velkou ztrátou noviny a rozhlasová média.

- U skupiny 3 také vévodí internet a televize, dále ale oproti skupinám 1 a 2 lidé čerpají z novin, osobní komunikace a rozhlasových médií.
- Skupina číslo 4 nejvíce informací čerpá z televize, dále rozhlasových médií (která oproti ostatním skupinám posílila), novin, internetu a jako poslední osobní komunikace.

Otázka číslo 3: Z jakých konkrétních internetových zdrojů čerpáte informace?

- Skupina 1 a zřídka 2 čerpá informace ze sociálních sítí, jako jsou Instagram, Facebook, Twitter.
- Z Internetových zdrojů nejvíce čerpá skupina 1 a 2.
- Skupina 4 využívá internetové zpravodajství jen zřídka.
- Pouze jeden respondent uvedl zdroj, který nelze zcela jednoznačně označit za důvěryhodný. Konkrétně: www.parlamentnilisty.cz
- Nejvíce respondentů shodně čerpá ze zdrojů: www.seznam.cz, www.aktuálně.cz, www.idnes.cz, www.novinky.cz.
- Pouze 3% respondentů čerpají informace z celosvětově využívaných zahraničních zdrojů.
- Žádný respondent také neuvedl, že by čerpal z www.ceskenoviny.cz

Otázka číslo 4: Odkud čerpáte informace o dění ve světě a České republice?

- Na tuto otázku respondenti odpověděli téměř stejně jako na otázku číslo 2.
- Jedinou změnou je vyšší využití rozhlasových médií na úkor novin u skupiny 3.

Otázka číslo 5: Myslíte si, že se riziko terorismu v České republice a v Evropě zvýšilo po vypuknutí uprchlické krize v roce 2015?

- Odpověď Ano se objevila u 74 % respondentů
- Nejvíce odpovědi Ano zaznamenala středoškolsky vzdělaná část skupiny 3 s 84 %.
- Oproti tomu nejmenší zastoupení odpovědi Ano zaznamenala vysokoškolsky vzdělaná část skupiny 3 s 54 %.

Otázka číslo 6: Bojíte se, kvůli obavám z terorismu, cestovat do zahraničí? Pokud ano, kam?

- 67 % respondentů se nebojí cestovat kvůli obavám z terorismu
- Nejméně se kvůli obavám z terorismu bojí cestovat část skupiny 4 se základním vzděláním, kde se bojí cestovat pouze 10 % respondentů.

- Respondenti se bojí převážně cestovat do arabských a muslimských zemí či do zemí Blízkého východu
- Část respondentů se bojí cestovat po Evropě. Konkrétně pak do Francie, Německa, Velké Británie.

Otázka číslo 7: Které země světa jsou podle vás nejvíce ohroženy terorismem?

- Napříč všemi skupinami jsou za nejvíce ohrožené státy označovány: Francie, Německo, Anglie a USA.

Otázka číslo 8: Jak často cestujete do zahraničí?

- Nejvíce cestují skupiny 1, 2 a 3.
- Nejméně cestuje skupina 4, kde respondenti necestují vůbec nebo málo.
- Do zahraničí alespoň jednou ročně vycestuje 64 % respondentů.

Otázka číslo 9: Domníváte se, že jsou v České republice přítomna dostatečná bezpečnostní opatření vůči terorismu?

- 58 % respondentů se domnívá, že jsou bezpečnostní opatření v České republice vůči terorismu dostatečná.
- Skupiny 1, 2, středoškolsky vzdělaná část skupiny 3 a část skupiny 4 se základním vzděláním odpověděly na tuto otázku v téměř shodném zastoupení odpovědí Ano a Ne.
- Respondenti zbývajících skupin, tedy vysokoškolsky vzdělaná část skupiny 3 a středoškolsky vzdělaná část skupiny 4, odpověděli na tuto otázku v 67 % odpovědí Ano.

Otázka číslo 10: Domníváte se, že jsou v evropských zemích přítomna dostatečná bezpečnostní opatření vůči terorismu?

- Bezpečnostní opatření v evropských zemích se zdají dostatečná 73 % respondentů.
- Nejvíce dostatečná se zdají části skupiny 4 se základním vzděláním. Pouze jeden z dvaceti devíti respondentů označil bezpečnostní opatření za nedostatečná.
- Nejméně dostatečná se zdají respondentům ve skupině 2, kde se nezdají dostatečná 42 %.

Otázka číslo 11: Domníváte se, že jsou bezpečnostní složky v Evropě úspěšné v boji proti terorismu?

- 63 % respondentů se domnívá, že jsou bezpečnostní složky úspěšné v boji proti terorismu.
- U skupiny 2 se zastoupení odpovědí Ano a Ne téměř rovná.
- Pouze 46 % procent středoškolsky vzdělaných respondentů skupiny 4 považuje činnost bezpečnostních složek v Evropě za úspěšnou.

Otázka číslo 12: Cítíte se v České republice bezpečně?

- 97 % respondentů se cítí v České republice bezpečně

Otázka číslo 13: Cítíte se v Evropě bezpečně?

- 67 % respondentů se cítí v Evropě bezpečně
- Nejbezpečněji se cítí vysokoškolsky vzdělaná část skupiny 3, z níž se cítí bezpečně 77 % respondentů.
- Nejméně bezpečně se cítí středoškolsky vzdělaná část skupiny 4, z níž se bezpečně cítí pouze 57 % respondentů.

Otázka číslo 14: Víte o některých bezpečnostních opatřeních, která jsou v Evropě zavedena pro boj s terorismem?

- 74 % respondentů neví o bezpečnostních opatřeních zavedených v boji proti terorismu.
- Nejmenší povědomí o opatřeních mají skupiny 1, středoškolsky vzdělaná část skupiny 3 a skupina 4.
- Největší povědomí o opatřeních mají skupiny 2 a vysokoškolsky vzdělaná část skupiny 3, kde se počet respondentů, kteří vědí a nevědí o některých opatřeních nejvíce rovnal.

Otázka číslo 15: Zohledňujete při výběru kandidáta, kterého budete volit (ve všech typech voleb), jaké je jeho stanovisko a aktivita v otázce bezpečnosti v České republice? Pokud ano, jaký kladete důraz na tuto otázku na škále od 1 do 10? (kde 1 je minimální důraz a 10 maximální důraz)

- 96 % respondentů ve skupinách 1, 2 a 3 zohledňuje aktivitu politika v otázce bezpečnosti.

- Skupina 4 zohledňuje nejméně aktivitu politika v otázce bezpečnosti
- Skupiny 1 a 2 mají poměrně vyrovnané zastoupení jednotlivých odpovědí na škále od jedné do deseti
- Ve skupinách 3 a 4 vévodí číslo 5, zbytek je poměrně vyrovnaný.

Otázka číslo 16: Jakou politickou stranu nejčastěji volíte?

- Respondenti ve skupinách 1 a 2 nejčastěji volí Českou pirátskou stranu.
- Respondenti ze skupiny 3 nejčastěji volí Občanskou demokratickou stranu.
- Respondenti skupiny 4 nejčastěji volí hnutí ANO.

Otázka číslo 17: Jakou politickou stranu jste volili ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017?

- Respondenti ve skupinách 1 a 2 ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017 nejvíce volili Českou pirátskou stranu.
- Respondenti ze skupiny 3 ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017 nejvíce volili hnutí ANO.
- Respondenti skupiny 4 ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017 nejvíce volili hnutí ANO.

9.2 ROZDÍLY ODPOVĚDÍ V JEDNOTLIVÝCH SKUPINÁCH NA ZÁKLADĚ DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ

Dle dosaženého vzdělání jsem rozdělil pouze věkové skupiny 30 – 60 let a 60 a více let, neboť v ostatních skupinách nebylo zastoupení jednotlivých vzdělanostních skupin vyrovnané.

9.2.1 VĚKOVÁ SKUPINA 30 – 60 LET

Tuto věkovou skupinu jsem podle zastoupení jednotlivých vzdělanostních skupin dále rozdělil na středoškolsky vzdělanou část a vysokoškolsky vzdělanou část.

Středoškolsky vzdělaná část se skládá z 45 respondentů a vysokoškolsky vzdělaná část čítá 48 respondentů.

Otázka číslo 2

- Středoškolsky vzdělaná část využívá k čerpání informací televizi a rozhlasová média více než vysokoškolsky vzdělaná část.

Otázka číslo 3

- Středoškolsky vzdělaná část na tuto otázku odpovídala méně než vysokoškolská, přestože dle otázky číslo dvě v obou skupinách čerpá téměř stejný počet respondentů z internetových zdrojů.
- Z celosvětově využívaných zahraničních zdrojů čerpají pouze respondenti s vysokoškolským vzděláním.

Otázka číslo 4

- Středoškolsky vzdělaná část využívá nejvíce televizi, zatímco vysokoškolská část internet.

Otázka číslo 5

- 84 % středoškolsky vzdělaných respondentů spojuje nárůst rizika teroristického útoku v ČR s migrační krizí od roku 2015 oproti pouze 54 % vysokoškolsky vzdělaným respondentům.

Otázka číslo 8

- Středoškolsky vzdělaní cestují nejvíce 1x ročně, kde takto cestuje 42 %.
- Vysokoškolsky vzdělaní cestují nejvíce 2x a 3x a více za rok.

Otázka číslo 9

- 51 % středoškolsky vzdělaných respondentů považuje přítomná bezpečnostní opatření v České republice za dostatečná.
- 69 % vysokoškolsky vzdělaných respondentů považuje přítomná bezpečnostní opatření v České republice za dostatečná.

Otázka číslo 10

- Středoškolsky vzdělaných respondentů, kteří se domnívají, že v evropských zemích nejsou dostatečná bezpečnostní opatření vůči terorismu, je o 10 % více než vysokoškolsky vzdělaných.

Otázka číslo 14

- O 20 % více vysokoškolsky vzdělaných respondentů ví o nějakém bezpečnostním opatření zavedeném pro boj s terorismem.

Otázka číslo 15

- 24 % středoškolsky vzdělaných respondentů odpovědělo hodnotou na stupnici 1 – 4, 33 % odpovědělo číslo 5 a zbylých 43 % odpovědělo hodnotou na stupnici od 6 – 10.
- 46 % vysokoškolsky vzdělaných respondentů odpovědělo na stupnici 1 – 4, 27 % odpovědělo číslo 5 a zbylých 27 % odpovědělo na stupnici 6 – 10.

Otázka číslo 17

- Česká pirátská strana má větší přízeň u vysokoškolsky vzdělaných respondentů

9.2.2 VĚKOVÁ SKUPINA 60 A VÍCE LET

Tuto věkovou skupinu jsem podle zastoupení jednotlivých vzdělanostních skupin dále rozdělil na středoškolsky vzdělanou část a část se základním vzděláním.

V rámci této věkové skupiny odpovídalo také 6 vysokoškolsky vzdělaných respondentů, které jsem pro jejich malý počet přiřadil ke středoškolsky vzdělaným, protože dosaženým vzděláním mají k této skupině nejbliže.

Středoškolsky vzdělaná část se skládá z 60 respondentů a část se základním vzděláním čítá 29 respondentů.

Otázka číslo 1

- Středoškolsky vzdělaná část v průměru označila riziko výskytu teroristického útoku v České republice hodnotou 5 (přesněji 5,1).
- Část se základním vzděláním v průměru označila riziko výskytu teroristického útoku v České republice hodnotou 4 (přesněji 4,4).

Otázka číslo 2

- Středoškolsky vzdělaná část využívá internet daleko častěji.

Otázka číslo 3

- Konkrétní zdroj uvedl pouze jeden respondent.
- Tento respondent byl středoškolsky vzdělaný.

Otázka číslo 4

- Středoškolsky vzdělaná část více využívá rozhlasová média.
- Část se základním vzděláním více využívá noviny.

Otázka číslo 5

- 87 % středoškolsky vzdělané části spojuje migrační krizi od roku 2015 se zvýšením rizika výskytu teroristického útoku v ČR.
- Oproti tomu u části se základním vzděláním má tento názor 66 % respondentů.

Otázka číslo 6

- Počet respondentů, kteří se bojí vycestovat u středoškolsky vzdělané skupiny, se zvedl o 22 % oproti části se základním vzděláním.

Otázka číslo 11

- 66 % respondentů se základním vzděláním považuje činnost bezpečnostních složek v Evropě za úspěšnou.
- Pouze 48 % procent středoškolsky vzdělaných respondentů považuje činnost bezpečnostních složek v Evropě za úspěšnou.

Otázka číslo 13

- Pouze 58 % středoškolsky vzdělaných respondentů se cítí v Evropě bezpečně oproti 69 % respondentů se základním vzděláním.

Otázka číslo 15

- Pro 78 % středoškolsky vzdělaných respondentů je důležitá aktivita politika v otázce bezpečnosti.

- U skupiny respondentů se základním vzdělání tomu tak je u 59 %.

9.2.3 KORELACE MEZI JEDNOTLIVÝMI OTÁZKAMI

Korelace mezi otázkami 8 a 5

- Skutečnost, kolikrát za rok respondenti cestují do zahraničí, nemá vliv na to, jestli spojují uprchlickou krizi od roku 2015 s nárůstem rizika výskytu teroristického útoku v České republice.

Korelace mezi otázkami 8 a 6

- Skutečnost, kolikrát za rok respondenti cestují do zahraničí, nemá vliv na to, jestli se bojí cestovat do zahraničí kvůli obavám z terorismu.

Korelace mezi otázkami 8 a 7

- Skutečnost, kolikrát za rok respondenti cestují do zahraničí, nemá vliv na to, jaké státy světa považují za nejvíce ohrožené terorismem.

Korelace mezi otázkami 8 a 9

- Skutečnost, kolikrát za rok respondenti cestují do zahraničí, má vliv na to, jestli považují bezpečnostní opatření České republiky vůči terorismu za dostatečná. Ti, kteří uvedli, že cestují 2x nebo 3x a více za rok, považují bezpečnostní opatření vůči terorismu za dostatečná více než ti, kteří cestují méně. Toto zjištění platí pouze u věkových skupin 15 – 20 let a 20 – 30 let.

Korelace mezi otázkami 8 a 11

- Skutečnost, kolikrát za rok respondenti cestují do zahraničí, má vliv na to, jak vnímají úspěšnost bezpečnostních složek v Evropě. Ti, kteří uvedli, že cestují 2x nebo 3x a více za rok, procentuálně více považují činnost bezpečnostních složek v Evropě za úspěšnou než ti, kteří cestují méně často.

Korelace mezi otázkami 8 a 13

- Skutečnost, kolikrát za rok respondenti cestují do zahraničí, má vliv na to, jak se cítí v Evropě bezpečně. Ti, kteří uvedli, že cestují 2x nebo 3x a více za rok, se cítí procentuálně bezpečněji než ti, kteří cestují méně.

Korelace mezi otázkami 8 a 14

- Skutečnost, kolikrát za rok respondenti cestují do zahraničí, nemá vliv na to, jaké mají vědomosti o opatřeních, která jsou v Evropě zavedena pro boj s terorismem.

Korelace mezi otázkami 9 a 12

- Poněkud překvapujícím zjištěním je skutečnost, že přestože pouze 58 % respondentů považuje bezpečnostní opatření v České republice vůči terorismu za dostatečná, 97 % respondentů se v České republice cítí bezpečně.

Korelace mezi otázkami 9 a 10

- Poněkud překvapujícím zjištěním je skutečnost, že 42 % respondentů nepovažuje přítomná bezpečnostní opatření v České republice vůči terorismu za dostatečná, a přitom pouze 27 % respondentů nepovažuje evropská bezpečnostní opatření vůči terorismu za dostatečná.
- Překvapujícím proto, že Evropa je k teroristickým útokům náchylnější a také z hlediska teroristických cílů atraktivnější než Česká republika, jak mimo jiné už ukázala nedávná historie.

Korelace mezi otázkami 11 a 13

- Poněkud překvapujícím zjištěním je fakt, že přestože 67 % respondentů se cítí v Evropě bezpečně, pouze 51 % respondentů se cítí v Evropě bezpečně a zároveň považuje úspěšnost bezpečnostních složek v Evropě za dostatečnou.

Korelace mezi otázkami 15 a 16

- Důraz, který jednotliví respondenti kladou na aktivitu a stanovisko kandidáta před volbami, nijak nesouvisí s tím, jakou politickou stranu nejčastěji volí.

Korelace mezi otázkami 15 a 17

- Důraz, který jednotliví respondenti kladou na aktivitu a stanovisko kandidáta před volbami, nijak nesouvisí s tím, jakou politickou stranu volili ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.
- Jedinou výjimkou jsou respondenti, již uvedli, že volili politickou stranu SPD. Všichni její voliči uvedli, že kladou důraz na aktivitu a stanovisko kandidáta před volbami v rozmezí hodnot 6 – 10 na stupnici od 1 do 10.

10 Závěr

Z důvodu velkého počtu závěrů jsem se rozhodl, že nejdříve popíši dílčí závěry na základě jednotlivých otázek a poté z nich vytvořím obecný závěr své práce.

10. 1 DÍLČÍ ZÁVĚRY MÉ PRÁCE

Otázka číslo 1

- Z odpovědí na tuto otázku jednoznačně vyplývá, že s rostoucím věkem jsou lidé více skeptičtí a považují terorismus za větší hrozbu.

Otázka číslo 2 a 4

- Mladší generace čerpá především z moderních zdrojů informací a osobní komunikace.
- Zatímco starší generace využívá spíše tradičnějších médií a osobní komunikaci příliš nepreferuje.

Otázka číslo 3

- Internetové zdroje jsou nejvíce používané lidmi do 60 let.
- 99 % dotazovaných čerpá ze zdrojů, které můžeme označit za důvěryhodné.
- Pouze 1 % z dotazovaných čerpá zároveň z českých i celosvětově využívaných zahraničních médií.
- Pouze ze zahraničních médií čerpají 2 % respondentů.
- Zajímavým zjištěním pro mě bylo, že žádný respondent nevyužívá internetového zpravodajství českých veřejnoprávních médií.

Otázka číslo 5

- Téměř tři čtvrtiny respondentů považují příchod migrantů v rámci uprchlické krize od roku 2015 za událost, která by zvyšovala riziko terorismu v Evropě.
- Dosažené vzdělání hraje svou roli při nahlížení na problematiku uprchlické krize od roku 2015 a nárůstu rizika terorismu v Evropě. Vysokoškolsky vzdělaní vidí propojení uprchlické krize s nárůstem rizika terorismu nejméně.

Otázka číslo 6

- Můžeme říci, že se lidé bojí vycestovat do zahraničí kvůli obavám z terorismu.
- Lokality, do kterých se dotazovaní bojí vycestovat, zahrnují jak lokality, kde je riziko terorismu dlouhodobě vysoké, tak lokality, kde je riziko zvýšené díky útokům v posledních letech, ale také lokality, kde je riziko terorismu velmi nízké.
- Lidé mají přehnanou obavu z cestování po Evropě, především pak do států, jako je Francie, Německo a Velká Británie.

Otázka číslo 7

- Lidé mají zkreslenou představu o státech nejvíce ohrožených terorismem.

Otázka číslo 8

- Dotazovaní cestují v poměrně hojném počtu.
- Nejméně cestují respondenti ve věku 60 a více let.
- Na základě četnosti zahraničních cest mají dotazovaní prokazatelně jiný pohled na určité jevy a vědomosti v souvislosti s problematikou terorismu.
- Dotazovaní, kteří hodně cestují, mají větší důvěru v bezpečnostní opatření a práci bezpečnostních složek vůči terorismu nebo také větší pocit bezpečí v Evropě.
- Naopak četnost zahraničních cest nijak neovlivňuje informovanost o státech nejvíce zasažených terorismem, bezpečnostních opatřeních zavedených pro boj s terorismem, souvislostech mezi nárůstem rizika terorismu v Evropě po vypuknutí uprchlické krize v roce 2015 nebo pohled na to, kam se dotazovaní bojí vycestovat kvůli strachu z terorismu.

Otázka číslo 9

- Téměř polovina respondentů nepovažuje bezpečnostní opatření vůči terorismu v České republice za dostatečná.
- Nedůvěra v bezpečnostní opatření je vzhledem k dosavadní absenci teroristických útoků na území České republiky příliš vysoká.
- Dvě věkově nejstarší a nejméně vzdělanější skupiny považují bezpečnostní opatření v České republice za dostatečná.

Otázka číslo 10

- Pouze přibližně jedna čtvrtina z dotazovaných uvedla konkrétní nedostatky bezpečnostních opatření vůči terorismu v Evropě.
- Nejméně dostatečná se zdají respondentům ve věku 20 – 30 let.

Otázka číslo 11

- 66 % respondentů se domnívá, že bezpečnostní složky v Evropě jsou úspěšné v boji proti terorismu.
- Středoškolsky vzdělaní ve věku 60 a více let považují práci bezpečnostních složek vůči terorismu za neúspěšnou nejvíce ze všech.

Otázka číslo 12

- Česká republika je dle jejích obyvatel velmi bezpečná.

Otázka číslo 13

- Třetina respondentů se v Evropě necítí bezpečně.
- Nejbezpečněji se cítí vysokoškolsky vzdělaní ve věku 30 – 60 let.

Otázka číslo 14

- Informovanost respondentů o bezpečnostních opatřeních vůči terorismu v Evropě je nízká.
- Dotazovaní ve věku 20 – 30 let a vysokoškolsky vzdělaní ve věku 30 – 60 let mají mnohem více informací o bezpečnostních opatřeních než zbytek dotazovaných.

Otázka číslo 15

- Dotazovaní ve velké míře zohledňují aktivitu a stanovisko v otázce bezpečnosti u kandidáta, kterého volí.
- Výše důrazu na aktivitu a stanovisko kandidáta v otázce bezpečnosti až na jednu výjimku nijak nesouvisí s tím, jaké politické strany dotazovaní obvykle volí nebo volili ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.

10.2 OBECNÝ ZÁVĚR MÉ PRÁCE

Na základě výsledků dotazníkového šetření mohu konstatovat, že terorismus jakožto jev, který zasáhl Evropu jen v malé míře oproti jiným koutům světa, svůj úkol vyvolat strach zvládl dokonale.

Tuto skutečnost potvrzuje fakt, že pouze 67 % respondentů se cítí v Evropě bezpečně. Že Evropa pro určitou část dotazovaných není bezpečná, dokládá také fakt, že se bojí cestovat do států, jako je například Francie, Velká Británie a Německo.

S pocitem bezpečnosti úzce souvisí důvěra v bezpečnostní složky a bezpečnostní opatření.

Když se podíváme na otázku informovanosti respondentů o bezpečnostních opatřeních v Evropě, tak zjistíme, že mají problém jakékoliv opatření konkrétně napsat (pouze 26 % napsalo konkrétní opatření) nebo odůvodnit, v čem jsou bezpečnostní opatření nedostatečná, přestože na otázku zjišťující pohled respondentů na bezpečnostní opatření v České republice formou odpovědi ano a ne byli všichni schopni odpovědět bez problémů. Z toho vyplývá, že lidé nemají konkrétní představu o bezpečnostních opatřeních, nebo nevědí, jak v praxi fungují, což může mít za následek nedůvěru v tato opatření. Demonstrovat to můžeme na faktu, že pouze 58 % respondentů považuje bezpečnostní opatření vůči terorismu v České republice za dostatečná, což je vzhledem k absenci teroristické činnosti na území ČR vysoké číslo. Nedůvěra je dále patrná i při porovnání respondentů, kteří nepovažují bezpečnostní opatření za dostatečná (42 %), s respondenty, kteří se cítí v České republice bezpečně (97 %).

Povzbudivější není ani důvěra respondentů v úspěšnost bezpečnostních složek v rámci Evropy. Za úspěšné v boji proti terorismu je považuje pouze 63 % dotazovaných.

Strach dotazovaných z terorismu také podporuje skutečnost, že mají zkreslené informace o teroristické aktivitě ve světě. Státy, které dotazovaní nejčastěji označovali za

nejvíce ohrožené, jsou Francie (169 odpovědí), Německo (108 odpovědí), Anglie (84 odpovědí) a USA (71 odpovědí). Naopak státy, kde se odehrávají stovky útoků ročně, za nejvíce ohrožené považuje jen malý počet respondentů.

Podobně nepřesně také 74 % respondentů spojuje uprchlickou krizi od roku 2015 se zvýšením rizika terorismu v Evropě.

Dále jsem zjistil, že cestování nijak neovlivní míru informovanosti respondentů v otázkách úzce spjatých s terorismem a opatřeních vůči němu, naopak ale pozitivně ovlivňuje pocit bezpečí a důvěru v bezpečnostní aparát a jeho práci.

Velký vliv na vnímání problematiky terorismu má podle mého názoru také to, odkud lidé čerpají své informace. 97 % respondentů uvedlo, že čerpají pouze z českých zpravodajských serverů, které na rozdíl od celosvětově používaných, převážně podávají informace pouze o teroristické aktivitě v Evropě. Na základě toho si myslím, že u lidí vzniká představa, že je Evropa zasažena terorismem ve velké míře¹, z čehož dále pramení další problémy ve společnosti.

Závěr: Přestože lidé dle získaných dat čerpají z důvěryhodných zdrojů, jejich informovanost v oblastech týkajících se migrační krize, terorismu a opatření s ním spjatých je dle mého názoru nedostatečná a mnohdy i zkreslená. Tyto skutečnosti mohou podle mého ovlivňovat běžná lidská rozhodnutí, prohlubovat atmosféru strachu vůči terorismu a nedůvěru v bezpečnostní aparát České republiky, respektive Evropy. Současné situace se dle mého názoru dá také využít k cílené manipulaci za určitým účelem.

Z důvodu špatné informovanosti obyvatelstva v oblasti terorismu bych rád tuto práci dále rozvíjel ve formě projektu, jenž bude zvyšovat povědomí o terorismu a všem, co s ním úzce souvisí.

---

¹ Zahraniční celosvětově používané zpravodajské servery podávají informace o teroristické aktivitě mimo Evropu ve větší míře, tudíž lidé mohou porovnat situaci v Evropě s jinými částmi světa.

11 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- 1) FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN isbn978-80-244-5040-7.
- 2) DAVID, Vladislav a Michal MALACKA. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Praha: Linde, 2005. Vysokoškolské právnícké učebnice. ISBN 80-7201-524-9.
- 3) MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9.
- 4) Definice pojmu terorismus - Ministerstvo vnitra České republiky. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus>
- 5) Islamic terrorism. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Islamic_terrorism
- 6) Global Terrorism in 2017. *Global Terrorism Database* [online]. 2018 [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: https://www.start.umd.edu/pubs/START_GTD_Overview2017_July2018.pdf
- 7) Často kladené otázky k Národnímu akčnímu plánu boje proti terorismu. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-terorismus-casto-kladene-otazky.aspx>
- 8) Reports | Institute for Economics and Peace. *Institute for Economics and Peace* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <http://visionofhumanity.org/app/uploads/2018/06/Global-Peace-Index-2018-2.pdf>
- 9) Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 20.10. - 21.10.2017. *Celkové výsledky hlasování | volby.cz* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps2017/ps2?xjazyk=CZ>
- 10) European migrant crisis. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/European_migrant_crisis
- 11) Situation Mediterranean Situation. *Operational Portal* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean>
- 12) Total of Deaths recorded in Mediterranean From 01 January to 16 March. *Missing Migrants Project* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://missingmigrants.iom.int/region/mediterranean>

- 13) 10 otázek a odpovědí – migrační krize. *Amnesty International* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/migrace/migrace-otazky-a-odpovedi#zalozka5>
- 14) Bezpečnostní hrozby. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx>
- 15) NATO - Topic: Countering terrorism. *NATO* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_77646.htm
- 16) EU counter-terrorism strategy - Consilium. *Consilium* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/fight-against-terrorism/eu-strategy/>
- 17) Jak zastavit teroristy: opatření EU (infografika) | Zpravodajství | Evropský parlament. *Evropský parlament* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/priorities/terorismus/20180316STO99922/jak-zastavit-teroristy-opatreni-eu-infografika>
- 18) URBAN, Lukáš, Josef DUBSKÝ a Karol MURDZA. *Masová komunikace a veřejné mínění*. Praha: Grada, 2011. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3563-4.
- 19) PublicOpinion - European Commission. *European Commission* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/search/security/surveyKy/1569>
- 20) Veřejnost o svých obavách a bezpečnostních rizicích pro Českou republiku - prosinec 2017 - Centrum pro výzkum veřejného mínění. *Centrum pro výzkum veřejného mínění* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4801/f9/ob190123b.pdf
- 21) GREGOR, Miloš a Petra VEJVODOVÁ. *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!*. Brno: CPress, 2018. ISBN 978-80-264-1805-4.
- 22) Migrace v číslech. Člověk v tísni [online]. [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: <https://www.clouekvtisni.cz/migracni-statistiky-4518gp>
- 23) Charlie Hebdo shooting. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Charlie_Hebdo_shooting
- 24) November 2015 Paris attacks. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/November_2015_Paris_attacks

- 25) Manchester Arena bombing. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Manchester_Arena_bombing
- 26) Terrorism in Europe. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Terrorism_in_Europe
- 27) Immigration. Britannica [online]. [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/France/Immigration>